

Curs 2011/2012

Departament de Didàctica i Organització Escolar

GRAUS:

Mestre /a en Educació Infantil

Mestre/a en Educació Primària

Dades Tècniques

Assignatura:	Didàctica General
Caràcter:	Formació Bàsica
Curs:	Primer
ECTS:	6 crèdits
Departament:	Didàctica i Organització Escolar
Professorat:	M. DOLORES REDON BLANCH

Introducció a l'assignatura

La Didàctica General és una assignatura que es considera condició necessària, encara que no suficient, per a qualsevol professional que vulga dedicar-se a la difícil tasca de l'ensenyament, siga quin siga el nivell educatiu i la disciplina per a impartir. Així doncs, és una matèria que pel seu contingut és imprescindible per al docent que l'ha de conèixer i l'ha d'aplicar en el que fer diari de la seua professió.

Aquesta assignatura té un caràcter teoricopràctic. El seu objecte d'estudi és el procés d'ensenyament-aprenentatge amb la finalitat de contribuir a millorar la programació, la direcció i l'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge i del currículum.

Per tant, es pretén dotar l'alumne d'un marc teòric ampli, que l'ajuden a comprendre millor la realitat del procés, i les prescripcions que tracten de dirigir-lo, alhora que el capaciten en els aspectes més pràctics de la seua programació i avaluació, sense desatendre el marc teòric de les teories que regeixen l'aprenentatge en la comprensió i pràctica de l'ensenyament.

Els seus continguts, teòrics i pràctics, són essencials en la formació dels mestres al capacitar-los per a la intervenció educativa en el marc de una educació inclusiva.

Objectius generals

- Conèixer i comprendre les línies mestres per a generar teoria i pràctica enriquidora dels processos d'ensenyament-aprenentatge.
- Desenvolupar sistemes metodològics que faciliten la intervenció educativa als Mestres d'infantil i primària.
- Comprendre la complexitat i singularitat dels fenòmens educatius.
- Conèixer les teories de l'aprenentatge des de la comprensió i pràctica de l'ensenyament.
- Aportar estils de recerca i realització de processos pràctics que contribuïsquen a crear climes d'integració i millora de la convivència en la comunitat educativa.
- Contrastar i elaborar modalitats d'intervenció educativa adequades als grups amb els quals es treballa.
- Conèixer els continguts i les perspectives sobre el coneixement del currículum.
- Analitzar el currículum com a projecte i com a pràctica de l'ensenyament.

- Facilitar models d'avaluació que permeten comprendre els processos i resultats de l'aprenentatge.
- Comprendre els diferents tipus d'avaluació i la seua aplicació pràctica en el context educatiu.
- Dominar el vocabulari tècnic de la matèria.
- Desenvolupar habilitats que els ajudin a comprendre i interpretar escrits referents a la matèria i a planificar, analitzar, avaluar i sistematitzar la tasca docent.
- Fer-se conscient del que significa educar i fer de mestre .
- Saber planificar i sistematitzar la tasca docent i preparar-se per a una pràctica professional autònoma i cooperativa.
- Conèixer i analitzar els temes educatius d'actualitat i els àmbits de recerca en educació.

Competències:

Competències Bàsiques (comunes als graus de Mestre/a en Educació Infantil i mestre/a en Educació Primària).

- Expressar-se oralment i per escrit correcta i adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten a l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multi-culturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual .
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

- Conèixer els processos d'interacció i comunicació en l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiquesu cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar,u planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge en l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altresu professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball en l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució deu situacions educatives que afecten a estudiantes amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.

Competències Específiques de Matèria (comunes a les uassignatures de Didàctica General i Organització i Adreça de Centres).

- Analitzar i comprendre els processos educatius en l'aula i fora d'ella en cada etapa.
- Conèixer els fonaments de l'educació infantil i primària.
- Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'emmarquen.
- Conèixer l'evolució històrica del sistema educatiu en el nostre país i els i els condicionaments polítics i legislatius de l'activitat educativa.
- Abordar resoldre problemes de disciplina.
- Conèixer i abordar situacions escolars en contextos multiculturals i de coeducació.
- Conèixer i aplicar experiències innovadores en educació infantil i primària.
- Participar en la definició delu projecte educatiu i en l'activitat general del centre atenent a criteris de gestió de qualitat.

- Comprendre que la dinàmica diària en educació és canviant en funció de cada estudiant, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'entorn escolar, els horaris i els estats d'ànim del professorat com factors que contribueixen al procés harmònic i integral dels estudiants.

Competències Pròpies de l'Assignatura: Didàctica General.

- Analitzar i comprendre els processos educatius en l'aula i fora d'ella relatius als períodes 0-6 anys (educació infantil) i 6-12 (educació primària).
- Conèixer i comprendre els processos d'interacció i comunicació en l'aula.
- Conèixer i abordar situacions escolars en contextos multiculturals.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforços individuals.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge en l'aula.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten a estudiantes amb diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge.
- Conèixer i aplicar experiències innovadores en educació primària.
- Saber promoure en els alumnes i alumnes l'aprenentatge per competències.
- Saber promoure accions d'educació en valors orientades a la preparació.

Estructura dels continguts:

Els continguts s'estructuren en quatre mòduls. No responen tant a títols de temes com a problemàtiques que es van a treballar al llarg del quadrimestre i que, per tant, es troben interrelacionats.

Continguts:

1. EL CONEIXEMENT, EL CURRÍCULUM, L'EDUCACIÓ I L'ESCOLA.

- Introducció al tema.
- Reptes socials del segle XXI: el saber per a viure.
- El sistema educatiu: Marc legislatiu i administratiu del currículum. Reformes curriculars. L'escola pública. L'escola inclusiva.
- Enfocaments teòrics sobre el currículum. El currículum explícit, ocult i nul. Els nivells de concreció curricular. La planificació del currículum: objectius, competències, continguts, principis d'activitat, mètodes d'ensenyança, recursos i mitjans didàctics i avaluació.

2. LA RELACIÓ EDUCATIVA I LA VIDA EN L'AULA I EL CENTRE.

"Ensenyar per aprendre" "la vida en l'aula"

- L'acte didàctic comunicatiu.
- Les bases emocionals de l'aprenentatge.
- Concepcions sobre l'ensenyança: Com ensenyem ?.
- Procés d'aprenentatge com aprenen les persones?.
- Estils d'aprenentatge.
- Teories de l'aprenentatge.
- Propostes metodològica.
- Estratègies metodològiques per l'etapa d'Educació Infantil i Primària: Intervenció educativa.
- Les unitats didàctiques o els projectes de treball com propostes i experiències educatives.

3. L'AVALUACIÓ.

- L'avaluació en l'educació infantil i primària.
- Finalitats i funcions de l'avaluació.
- Concepte, característiques i normes d'avaluació
- Tipus d'avaluació
- Tècniques i Instruments d'avaluació
- Atenció a la diversitat.

4. SER MESTRA, SER MESTRE.

- L'ofici de mestra i mestre.
- Bones pràctiques docents: la pràctica reflexiva emancipadora.
- L'autonomia professional i la coordinació amb la comunitat educativa.
- Pràctiques curriculars innovadores.
- La coeducació, la sostenibilitat i la interculturalitat en el currículum.

- El centre com a unitat d'innovació.
- La investigació sobre la pràctica educativa.
- La formació i el desenvolupament professional del professorat.

Volum de treball:

TIPUS DE ACTIVITATS NO PRESENCIALS	HORES
Asistencia a eventos y actividades externas	10
Elaboración de trabajos individuales	15
Elaboración de trabajos en grupo	15
Estudio y trabajo autónomo	10
Lecturas del material complementario	15
Preparación de actividades de evaluación	10
Preparación de clases de teoría	10
Preparación de clases prácticas y de problemas	10
Resolución de casos prácticos	10
Resolución de cuestionarios on-line	0
TOTAL	105

Metodologia:

La metodologia se centrarà en el desenvolupament temàtic, per part del professor/a, i d' esquemes que donen cobertura a cada u dels mòduls.

L'observació de la realitat i l'anàlisi de textos servirà de base al plantejament dels temes i a les explicacions dels principals punts del programa.

Els estudiants completaran les explicacions amb l'estudi personal i amb la realització de treballs pràctics, individuals i en grup.

Treball tutoritzat: orientacions individualitzades o en grup sobre treballs que du a terme l'alumnat, orientació acadèmica, personal o professional,

Aprenentatge autònom: lectures personals, recerca bibliogràfica, anàlisi de pàgines web, elaboració de presentacions informàtiques sobre diverses temàtiques, elaboració de treballs individuals.

Aquest plantejament de l'assignatura suposa l'assistència regular a les classes, i l'estudi dels referents teòrics

La resolució i debat entorn de qüestions, pràctiques i problemes que es plantegen al llarg de les classes, tant de forma individual com a col·lectiva. Per tant, L'ASSISTÈNCIA ÉS OBLIGATÒRIA.

Cada estudiant portarà al dia un "quadern d'aprenentatge", amb les pràctiques i aportacions personals en el desenrotllament de la matèria.

Activitats formatives:

1.- Activitats presencials (40% del temps total de dedicació)

- Classes teòric -pràctiques.
- Treball en grup.
- Tutories individuals i/o col·lectives.
- Activitats Complementàries

2.- Activitats no presencials (60% del temps total de dedicació).

- Estudi i treball autònom.

3.-Quadern d'aprenentatge :

Quadern d'aprenentatge és obligatori i individual.

- activitats de classe: individuals i de grup.
- activitats individuals
- activitats de grup.
- activitats pràctiques.
- resum de les exposicions.
- comentaris: textos, vídeos, pel·lícules.
- fotografies.
- pàgines webs.
- notícies premsa.

Avaluació:

Seràn objecte d'avaluació tant els objectius i competències pròpies de l'assignatura com les bàsiques comunes als graus, com les específiques de matèria.

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter formatiu, i podrà analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu. De l'avaluació derivarà la qualificació final.

Criteris:

- Coneixement i comprensió dels conceptes propis de l'assignatura, així com les seues relacions i la capacitat de manejar-los de forma precisa de forma oral i per escrit.
- Assistència a classe i realització de treballs individuals i en grup.
- Capacitat d'argumentar de forma raonada entorn de posicionaments professionals, ètics i epistemològics enfront de situacions educatives i escolars.
- Capacitat d'expressar-se de forma correcta oralment i sense faltes d'ortografia per escrit.
- Participació en activitats complementàries generals del centre i en les particulars de l'assignatura.
- Claredat expositiva: exposició de les idees amb una estructura lògica on es pugui distingir la tesi defensada i l'articulació dels arguments en què aquesta es fonamenta.
- Cura formal:
  - Neteja, precisió lèxica, faltes d'ortografia i sintaxi, coherència i cohesió textual, brillantor d'estil.
  - Elaboració d'índexs, paginació, epígrafs, apartats, cites, notes al peu de pàgina, etc.
  - Rigor en les fonts: respecte de qualsevol dels sistemes existents per citar les fonts bibliogràfiques.
- Correcció de les activitats individuals i en grup d'acord amb els criteris anteriors.
- Qualitat de les activitats.
- Puntualitat en el lliurament de les activitats.
- Assistència a classe i portar al dia el desenvolupament de l'assignatura.
- Participació activa en classe, comentaris, reflexions, dubtes, preguntes, plantejaments de solucions a problemes derivats de la pràctica.
- Autoavaluació i coevaluació: observacions i valoracions dels treballs per part dels companys/as.
- Actitud positiva i de respecte front a la classe i els companys

Instruments i procediments d'avaluació:

L'avaluació serà contínua al llarg del curs acadèmic. La qualificació final se distribuirà de la manera següent:

1. Procés de treball en equip i capacitat de organització i planificació de l'ensenyança escolar. (20%)
2. Examen final on es valorarà l'assimilació tant dels continguts teòrics com a pràctics. (50%)

3. Lectura d'un llibre obligatori i articles de revistes elegides pel professor i per l'alumne, en mutu acord. (10%)
4. Al finalitzar el quadrimestre es realitzarà un examen, serà necessari obtenir una qualificació de 5. Els alumnes que no obtinguen eixa qualificació hauran de presentar-se al juny.
5. Els articles que es treballen en l'aula, així com els exercicis pràctics proposats hauran de ser recopilats en un dossier que l'alumne entregarà el professor : Quadern d'aprenentatge (20%)
6. **L'assistència a classe és obligatòria**, per tant, faltes recurrents en l'assistència, influiran en la qualificació final.
7. Participació activa en classe, aportacions personals i de grup.
8. Entrega puntual del « Quadern d'aprenentatge » :
  - Quadern d'aprenentatge és obligatori i individual.
  - S'entregarà al final del quadrimestre el dia 22 de desembre.

ITINERARI NO PRESENCIAL :

- Examen teòric dels continguts de l'assignatura: (80%)
- Treball individual (20%)

Totes aquelles persones que opten per l'itinerari no presencial, necessàriament hauran de posar-se en contacte amb la professora a l'inici de les classes.

Bibliografia

ALDAMIZ-ECHEVARRIA y altres. (2006). **Com ens ho hem? Propostes per educar en la diversitat.** Barcelona, Graó.

AAVV (2010): **Buenas noticias de la escuela.** Madrid, Sabina editorial

ALUMNOS DE LA ESCUELA DE BARBIANA (1996). **Carta a una maestra.** Madrid, PPC

CARBONELL, J. (2000). **Pedagogías del siglo XX.** Barcelona, Ciss-Praxis.

CONNELL, R.W. (1997) **Escuelas y justicia social.** Madrid, Morata.

DANIELS, H. (2003): **Vygotsky y la pedagogía.** Barcelona, Paidós

- DELORS, J. (1994). **Los pilares de la educación**. Madrid, Santillana
- DÍAZ BARRIGA, Ángel (2009): **Pensar la didáctica**. Buenos Aires, Amorrortu
- FENSTERMACHER, G. y SOLTIS, J. (1998). **Enfoques de la enseñanza**. Buenos Aires: Amorrortu.
- FLECHA, Concepción (2005).30 **Retratos de maestras**. Barcelona, Ciss-Praxis
- FREIRE, P. (1993). **Pedagogía de la esperanza**. Buenos Aires, Siglo XXI.
- FREIRE, Paulo (1993): **Cartas a quien pretende enseñar**. Buenos aires. Siglo XXI
- GIMENO SACRISTAN, J (Comp). (2010). **Saberes e incertidumbres sobre el curriculum**. Madrid, Morata.
- GIMENO SACRISTÁN, José (coord.)(2009): **Educación por competencias. ¿Qué hay de nuevo?** Madrid, Morata
- JACKSON, Ph. (1991). **La vida en las aulas**. Madrid, Morata
- JOYCE, B. y WEIL, M. (2002) **Modelos de Enseñanza**. Barcelona, Gedisa.
- PIUSSI, Anna M^a y MAÑERU, Ana (coords) (2006). **Educación, nombre común femenino**. Barcelona, Octaedro.
- POSTMAN, Neill (1999): **El fin de la Educación**. Barcelona, Octaedro
- SALINAS, Dino (2002): **¡Mañana examen! La evaluación: entre la teoría y la práctica**. Barcelona. Graó
- SANTOS GUERRA, M.A. (1993). **La evaluación: un proceso de diálogo, comprensión y mejora**. Málaga, Aljibe.
- SILVA, Tomaz Tadeu (2001). **Espacios de identidad: nuevas visiones sobre el curriculum**. Barcelona, Octaedro
- STENHOUSE, L. (1984) **Investigación y desarrollo del curriculum**. Madrid, Morata.
- VAN MANEN, Max (1998): **El tacto en la enseñanza. El significado de la sensibilidad pedagógica**. Barcelona, Paidós
- ZABALA, Antonio y ARNAU, Laia (2007). **11 Ideas claves. Cómo enseñar y aprender competencias**. Barcelona, Graò.
- ZAMBRANO, María (2007): **Filosofía y Educación. Manuscritos**. Málaga. Ed. Ágora

[Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación \(LOE\)](#)

<http://www.boe.es/boe/dias/2006/05/04/pdfs/A17158-17207.pdf>

<http://www.edu.gva.es/ocd/areaord/es/ordenacion.htm>

RESOLUCIÓN de 27 de junio de 2011, de la Subsecretaría y de las direcciones generales de Ordenación y Centros Docentes, y de Educación y Calidad Educativa, de la Conselleria de Educación, Formación y Empleo, por la que se dictan y aprueban instrucciones para la organización y funcionamiento en las escuelas de Educación Infantil de Segundo Ciclo y colegios de Educación Primaria para el curso 2011-2012 (DOCV 07/07/2011)

DECRETO 38/2008, de 28 de marzo, del Consell, por el que se establece el currículo del segundo ciclo de la Educación Infantil en la Comunitat Valenciana (DOCV 03/04/2008)

DECRETO 111/2007, de 20 de julio, del Consell, por el que se establece el currículo de la Educación Primaria en la Comunitat Valenciana (DOCV 24/07/2007)

ORDEN 46/2011, de 8 de junio, de la Conselleria de Educación, por la que se regula la transición desde la etapa de Educación Primaria a la Educación Secundaria obligatoria en la Comunitat Valenciana (DOCV 23/06/2011)